

HISTORIA
BUDYNKU
MIEJSKIEGO
PRZEDSZKOŁA NR 13
UL. SŁOWACKIEGO 8
95-100 ZGIERZ

NASZ
BUDYNEK

DZISIAJ
2012

WCZORAJ
1907

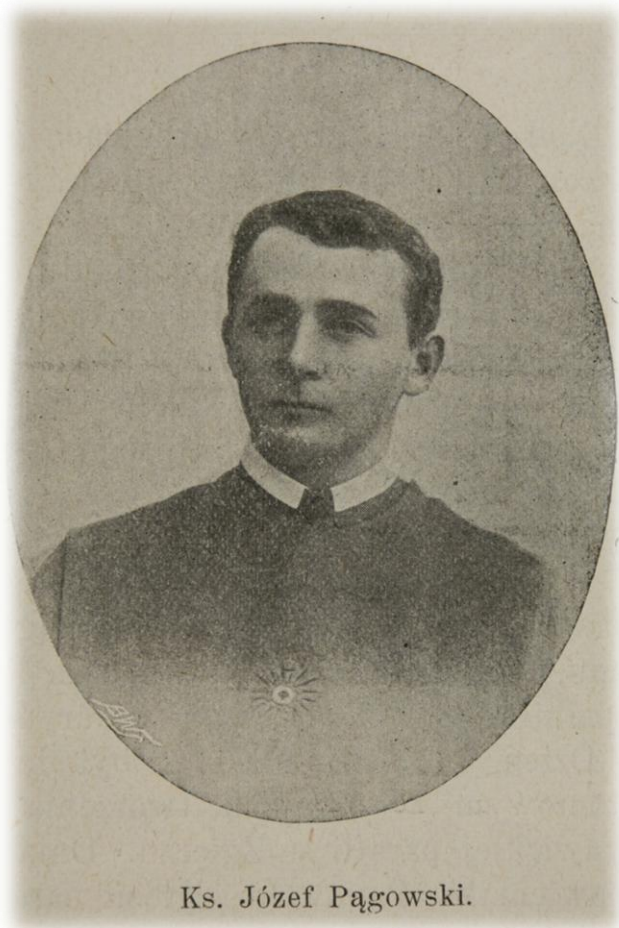
SPIS TREŚCI

- Założyciel
- Szkoła przed Wojną
- Szkoła po I Wojnie Światowej
- Szkoła po II Wojnie Światowej
- Nauczyciele
- Kalendarium
- Bibliografia
- Podziękowania
- Autorki

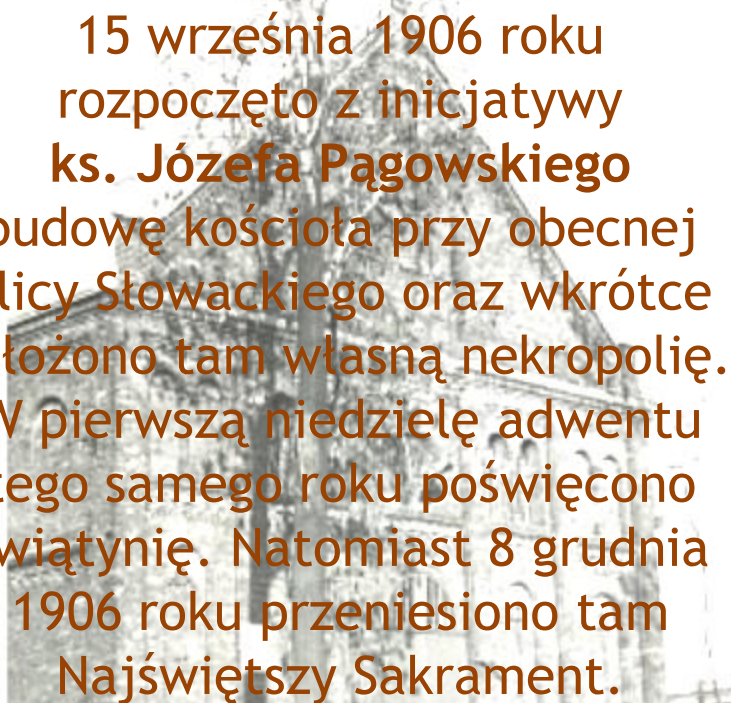
KS. JÓZEF MARIA FELIKS WAWRZYNIEC PAĞOWSKI

URODZONY 3 SIERPNIA 1877 ROKU W WARSZAWIE

ZMARŁ W 22 CZERWCA 1948 ROKU W JELENIEJ GÓRZE-CIEPLICACH

Ks. Józef Pağowski.

15 września 1906 roku rozpoczęto z inicjatywy ks. Józefa Pağowskiego budowę kościoła przy obecnej ulicy Słowackiego oraz wkrótce założono tam własną nekropolię. W pierwszą niedzielę adwentu tego samego roku poświęcono świątynię. Natomiast 8 grudnia 1906 roku przeniesiono tam Najświętszy Sakrament.

Szkoła nr 3 na starej widokówce

Pierwsze wzmianki o szkole znajdujemy w starej kronice z lutego 1906r. Wtedy właśnie przedstawiciele gminy mariawickiej wystąpili do władz rosyjskich o powołanie szkoły wyznaniowej.

Dzisiejsza ul. Juliusza Słowackiego do 1929 r. nazywała się Mariawicka.

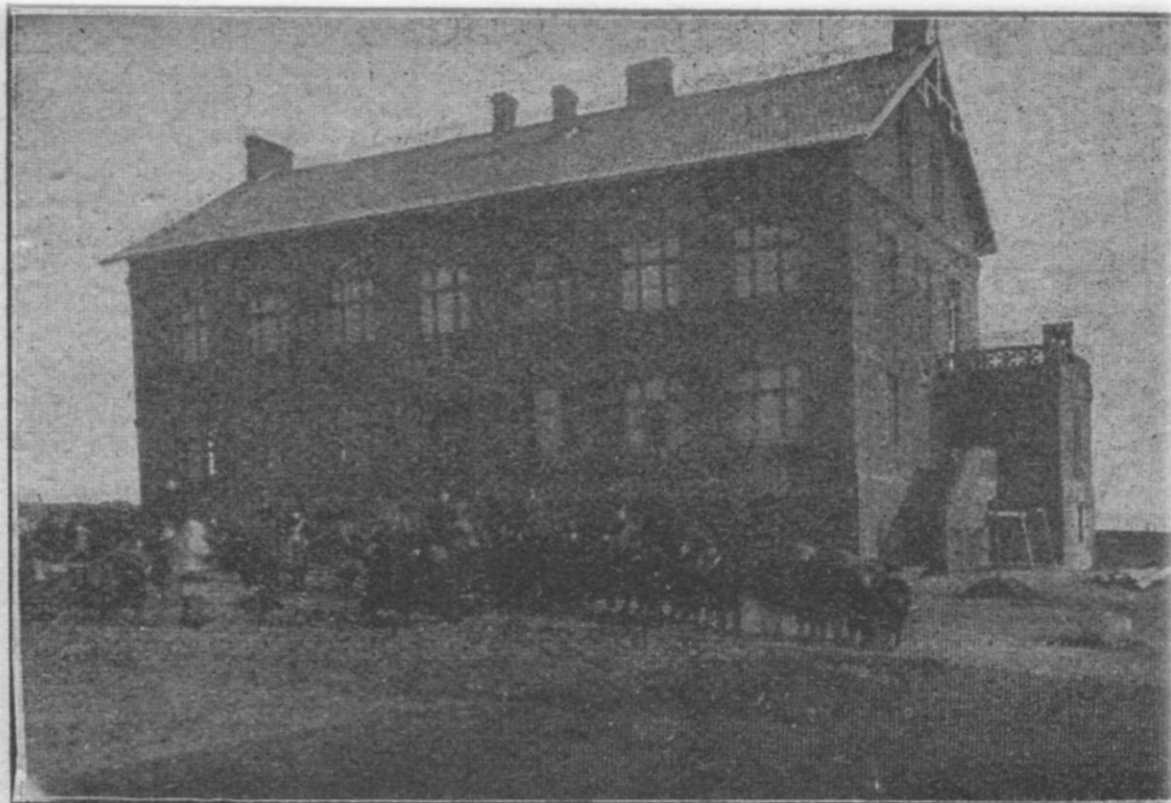
Uzyskano zgodę na utworzenie jednej szkoły z etatem miejskim i dwóch prywatnych pod kierunkiem Józefa Gromulskiego.

Po 4 latach, na skutek starań kierownictwa, szkołę z etatem miejskim wcielono do ogólnych szkół miasta.

Wiosną 1907 rozpoczęto budowę murowanego domu przy obecnej ul. Słowackiego.

ZGIERZ. DOM PARAFIALNY PRZY KOŚCIELE MARYAWICKIM

Zgierz. Dom parafialny przy kościele maryawickim. (str.

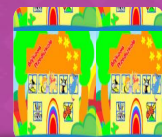

Pierwszy budynek

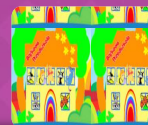

Obecny budynek

- Wczesną wiosną w roku 1907 ruszyła pełną parą budowa murowanego domu przy obecnej ulicy Słowackiego. Miały tam znaleźć swe miejsce ochronka, dwie szkoły (dla chłopców i dziewcząt), sala zajęć i mieszkanie dla kapłanów. Budowa została zakończona jesienią tego samego roku. Wymiary budynku były imponujące. Był długi na 41 łokci, szeroki na łokci 23 i na 17 wysoki. Wymiary sal lekcyjnych były również jak na owe czasy dość okazałe - 16 na 10 łokci. Ponadto w budynku była sala ćwiczeń o wymiarach 21 łokci na 16 łokci. Do ochronki uczęszczało w roku 1909 - 215 dzieci. Równie duże były sale, które przeznaczono wówczas na funkcjonowanie szkoły mariawickiej.

OCHRONKA W ZGIERZU

- Seminarium nauczycielskie ukończył w roku 1903 w Siennicy koło Mińska Mazowieckiego. W latach 1903 -1913 pracował, jako nauczyciel w różnych szkołach: w Pecynie, w Michałowie, w Lipińskich, w Zgierzu. Został kierownikiem pierwszej szkoły mariawickiej założonej w 1906 roku - gdzie mariawici dostali zgodę na utworzenie szkoły wyznaniowej - otworzyli jedną szkołę z etatem miejskim i dwie prywatne pod jego kierunkiem. W 1913 wstąpił do Seminarium Duchownego, które ukończył w 1915r. Od 1923r. ks. Józef Maria Barnaba Gromulski pełnił funkcję proboszcza w parafii mariawickiej w Zgierzu.

Józef Gromulski (1885 - 1980)

I szkoła dla chłopców - 1910 r.

I-sza szkoła dla chłopców w Zgierzu.

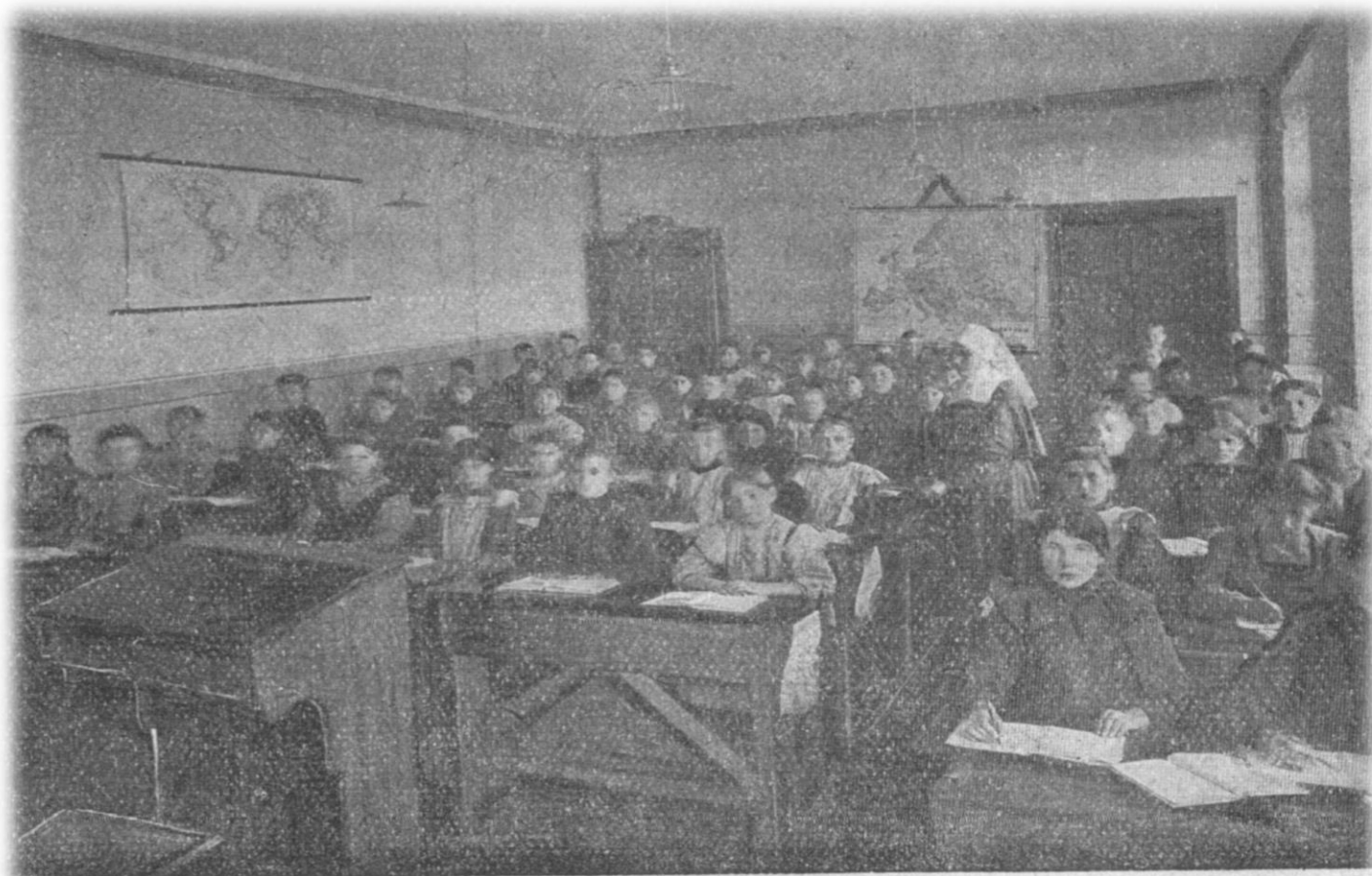
II szkoła dla chłopców - 1910 r.

II-ga szkoła dla chłopców w Zgierzu.

SZKOŁA DLA DZIEWCZĄT W ZGIERZU- 1910 r.

Szkoła dziewcząt w Zgierzu.

SZKOŁA PO I WOJNIE ŚWIATOWEJ

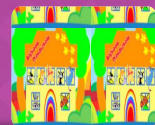
**W czasie I wojny światowej w salach szkolnych
urządzono szpital dla rannych żołnierzy.**

**Po ich ewakuacji ks. Pągowski rozpoczął starania o
ponowne otwarcie szkoły mariawickiej.**

W roku szkolnym 1915/16 szkoła zaczęła działać.

**Początkowo miała tylko cztery oddziały
(312 uczniów); a pierwszym kierownikiem był
Karol Ziebert.**

**Uczyły w niej: Helena Ryger, Halina Krysińska
i Helena Sieda.**

Karol Ziebert

- Dzięki założonej przez Karola Zieberta kronice szkolnej, możemy poznać pierwsze lata działania szkoły. Szkoła, początkowo czteroklasowa, od roku 1916/1917 stała się pięcioklasową- dzięki jego staraniom.
- 30.05.1918r., na podstawie polecenia Dozoru Szkolnego, powołana została Opieka Szkolna. Na zebraniu, któremu przewodniczył jako kierownik, wybrano tam Opiekuna Głównego - ks. Józefa Pągowskiego.
- Karol Ziebert był inicjatorem prowadzenia przez nauczycieli lekcji wzorowych dla grona pedagogicznego szkoły np. "Grafit i jego zastosowanie w przemyśle". Był on również założycielem biblioteczki szkolnej - w 1918 r., podczas jednego ze spotkań z rodzicami udało mu się zebrać kilkadziesiąt marek, do których później doszły dobrowolne składki uczniów kl. V.
- Zrezygnował ze stanowiska kierownika szkoły pod koniec sierpnia 1919 roku z powodu choroby.

1 września 1919 roku kierownikiem szkoły mianowano Stanisława Kasińskiego. Od roku szkolnego 1920/21 szkoła jest szkołą sześcioklasową. W roku szkolnym 1921/22, z powodu niskiej liczby dzieci, uczniów klasy V przeniesiono do innych szkół.

Pan Kasiński funkcję kierownika szkoły przestał pełnić 21 października 1921r.

Obowiązki przekazał zastępcy Romanowi Tkaczykowi. Jak wspomina w kronice: „Nareszcie dnia 21 października tegoż 1921 roku przybył z nominacją na zastępcę kierownika szkoły pan Roman Tomczak(...), któremu w tym dniu oddałem Inwentarz Szkolny...”

Stanisław
Kasiński

Henryk Balasiński

15.01.1922 r. objął stanowisko kierownika. Za cel w pierwszym roku kierowania szkołą postawił sobie podniesienie poziomu nauki i przestrzeganie przepisów higieny szkolnej.

W roku szkolnym 1922/1933, na skutek rozłamu wśród mariawitów, zawieszony został w czynnościach nauczycielskich ks. Józef Pągowski.

Henryk Balasiński rozdzielił jego godziny wśród nauczycieli, których przedmioty sprawiały dzieciom większą trudność- wtedy szkoła nadal mogła pracować. W 1923 r. miasto zostało podzielone na dzielnice i dla każdej przydzielono szkołę - wprowadzono rejonizację.

Balasiński utworzył 8 oddziałów (klasy I - IV). Szkoła pracowała na 2 zmiany; później było 8 oddziałów obejmujących klasy I - VI. Powiększał zbiory biblioteki szkolnej. Zainicjował w 1928 r. akcję "sztandar szkolny". Henryk Balasiński był kierownikiem szanowanym przez nauczycieli, cieszył się dużym autorytetem, także wśród rodziców i dzieci. Zmarł 5 lipca 1929r.

Jan Sikorski napisał o nim: „Ś.P. Henryk Balasiński był kierownikiem Szkoły Nr 3 od dnia 15-go stycznia 1922, a więc przeszło siedem lat. W ciągu swego kierownictwa wykazał wiele energii i rzetelnych wysiłków nad podniesieniem poziomu szkoły”.

1925 rok

Jan Sikorski
1898-1987

Od 1.09.1928 r. pełnił obowiązki kierownika Szkoły Nr 3.

Już w pierwszym roku zarządzania placówką uruchomił lub reaktywował zajęcia dodatkowe dla dzieci: Koło Czerwonego Krzyża, Kasę Oszczędności, L.O.P.P., sklepik uczniowski i bibliotekę uczniowską.

1.08.1930 r. „mianowany został w drodze konkursu” na stanowisko kierownika siedmioklasowej Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 3.

W 23.11.1929 r., na zebraniu rodziców powołano nową Opiekę Szkolną (Józef Połczyński - Opiekun Główny), która postanowiła ufundować szkole sztandar. Jan Sikorski ściśle współpracował z Opieką Szkolną w akcji wychowawczej, w niesieniu pomocy materialnej (w tym zakup prezentów gwiazdkowych, dofinansowanie wycieczek szkolnych).

**Maria Florczak ze swoją klasą
(Szkoła Podstawowa nr 3 1959/1960)**

**Jan Sikorski z absolwentami
klasa VII 1961/62**

Choinka 1964r.

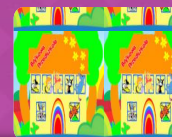

28 czerwca 1930r. odbyła się uroczystość
poświęcenia sztandaru.

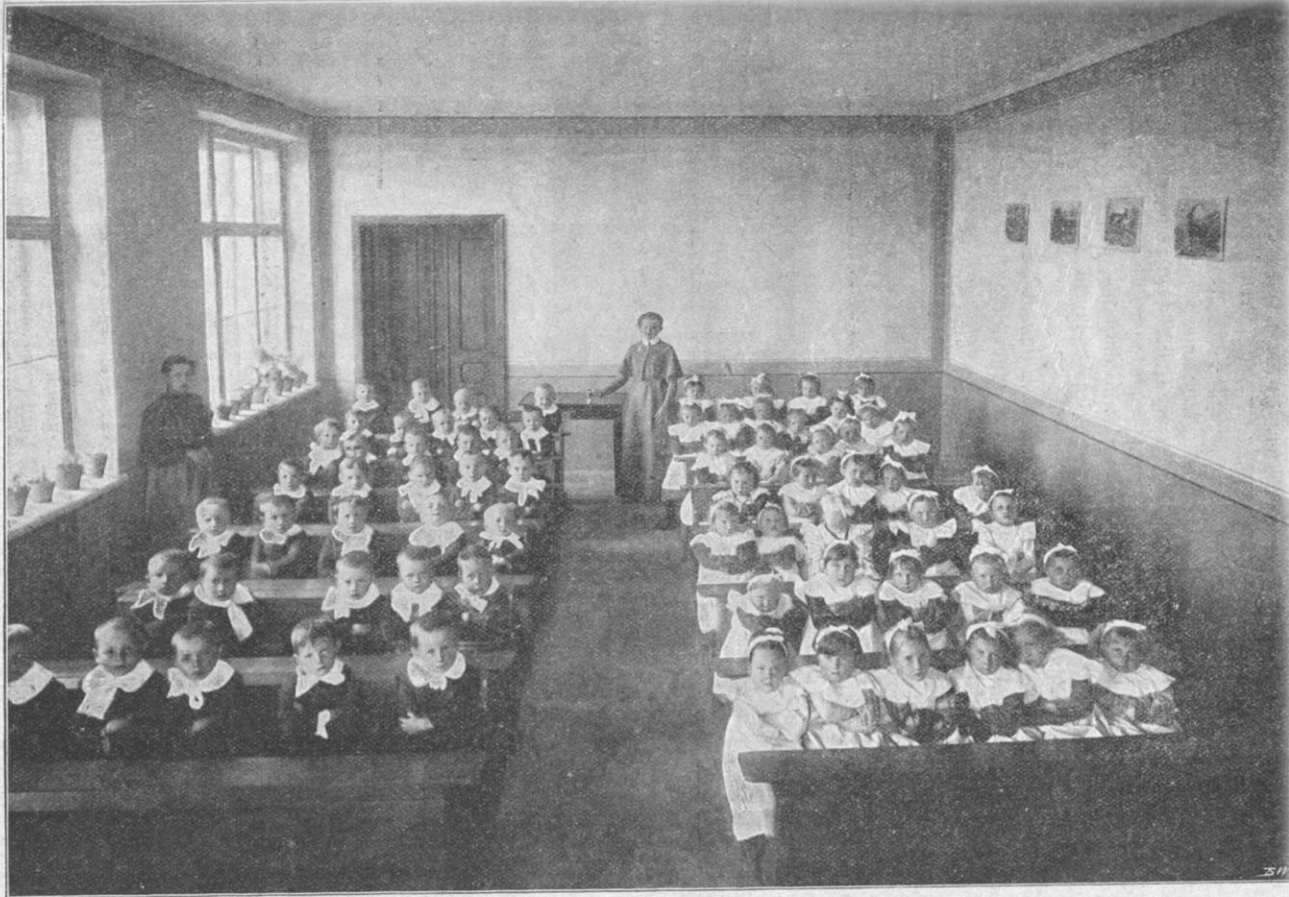
W 1933r. szkoła wystąpiła z inicjatywą założenia na
Przybyłowie ochronki dla dzieci w wieku
przedszkolnym, a w 1934 - przedszkola i świetlicy dla
młodzieży starszej. Po likwidacji polskich szkół przez
okupanta, zajął się tajnym nauczaniem.

Był współorganizatorem Komitetu Pomocy
Nauczycielom. Po wyzwoleniu zaczyna organizować
polskie szkolnictwo. Jego głównym zadaniem było
uruchomienie "Trójki" - pełniącej także funkcje
kulturalne. Reaktywowano przedszkole,
współpracowano z różnymi organizacjami,
zapoczątkowano pracę Towarzystwa Przyjaciół
Przedmieść. W czasie wakacji Jan Sikorski
zorganizował półkolonie dla ok. 1000 dzieci.
Był organizatorem szkoły podstawowej dla dorosłych.
Jan Sikorski to wychowawca wielu pokoleń zgierskich
dzieci.

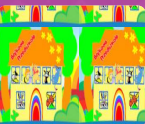
Zapisał piękną kartę, jako społecznik działający w
środowisku robotniczym Przybyłów.

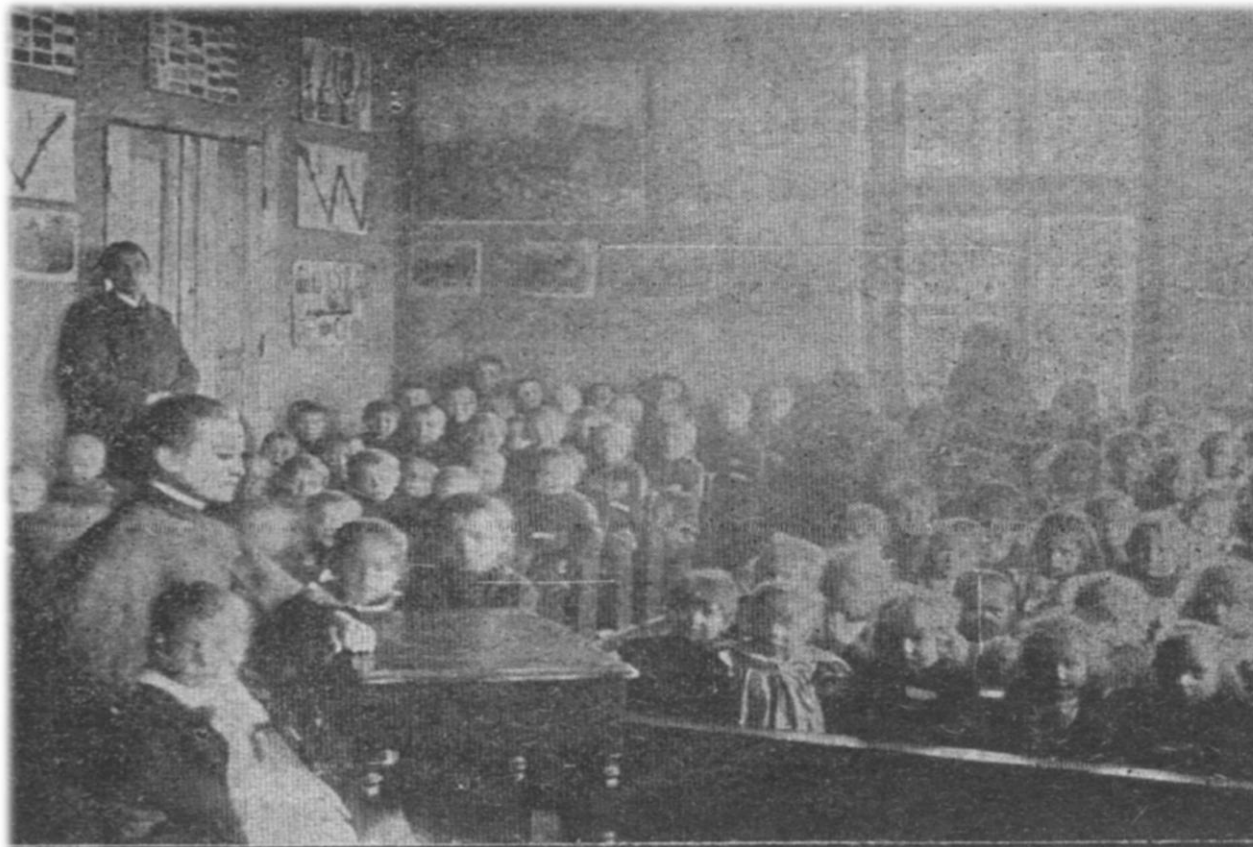
OCHRONKA W ZGIERZU- SALA DLA MŁODSZYCH DZIECI

Ochronka w Zgierzu. Sala dla młodszych dzieci.

OCHRONA MARYAWICKA

Zgierz. Ochrona maryawicka. (str. 40)

OCHRONKA W ZGIERZU- SALA DLA STARSZYCH DZIECI

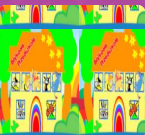
Ochronka w Zgierzu. Sala dla starszych dzieci.

ZGIERZ. GRUPA DZIECI Z OCHRONY

Zgierz. Grupa dzieci z ochrony. (str. 40)

SZKOŁA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

**W czasie II wojny światowej sztandar, ufundowany w 1930,
ukrywany na strychu, wpadł w ręce Niemców.**

**Został wywieziony z Polski. Odnaleźli go żołnierze
zdobywający Berlin.**

**Publiczna Szkoła Powszechna nr 3 wznowiła swoją
działalność tuż po wyzwoleniu. Była nie tylko ośrodkiem
oświatowym, ale także kulturalnym dla Przybyłowa i
pobliskich Rudunek.**

**Jan Sikorski, który odszedł na emeryturę w 1966r.,
doprowadził do wybudowania nowej szkoły na Rudunkach.**

**We wrześniu 1966 uroczyście otwarto nowy budynek -
funkcję kierownika pełnił Jerzy Kaczmarek.**

„NAUCZYCIELE STAREJ TRÓJKI”

W latach 1906 - 2005 w Szkole Podstawowej uczyło bardzo wielu nauczycieli, nie sposób ich wszystkich wymienić.

Pierwszymi nauczycielami, którzy uczyli w szkole byli: Józef Gromulski, s. Salomea Elszyk, Helena Rygier, Halina Krysińska, Helena Sieda i ks. Józef Pągowski .

W latach późniejszych, wśród wielu pedagogów, możemy spotkać nazwiska:

Jadwigi Sikorskiej, Kazimierzy Świątkiewiczówny, ks. Pawłowskiego, Władysława Kika, p. Waclawskiej, Stanisława Leszewskiego.

W roku szkolnym 1934/35 dołączyła Zofia Dynowska, która uczyła także w okresie powojennym.

Po wojnie, jak wspomina Jan Sikorski do szkoły wrócili nauczyciele, ale nie wszyscy.

„Na polu chwały poległ ś.p. Kolega Władysław Kik Pedagog z powołania.

Zmarła z wycieńczenia ś.p. Koleżanka Kazimiera Świątczakowa świetna wychowawczyni.

Cześć ich pamięci !!!

Zygmunt Sandomierski przeżył obóz koncentracyjny i powrócił do pracy. Zgłosiły się do pracy nowe siły, między innymi Leokadia Krukowska, Irena Świątczak, Joanna Widerowska, Aniela Boniewicz, i wielu innych.

Wszyscy gorliwie podjęli pracę.

Kolega Wieczorek wykonał społecznie wiele prac plastycznych własnoręcznie”

**Harczerze z drużyny
druha Leszewskiego 1937r.**

**Zuchy z Kółka zuchowego
Olgi Filipowicz
Moniki Miszczak
Łukasza Stolarskiego
2012 rok**

KALENDARIUM

1907 -
rozpoczęcie
budowy szkoły

1910 -
przyznanie
szkole statusu
szkoły miejskiej

1918 -
powołanie Opieki
Szkolnej -
Głównym
Opiekunem
zostaje ks. Józef
Pągowski

1914 - zajęcie
szkoły na szpital
wojskowy

1915/16 -
wznowienie
lekcji w szkole;
szkoła ma 5 klas;
kierownikiem
jest Karol
Ziebert

1918 - założenie
biblioteczki
szkolnej

1919/20 - objęcie
kierownictwa
przez Stanisława
Kasińskiego

1922/23 -
dochodzi klasa VII

1922 (I) -
kierownictwo
obejmuje Henryk
Balasiński.

1920/21 - w
szkole utworzono
kl. VI

1923 - rozłam
wśród mariawitów;
ks. Pałowski
przestaje uczyć
religii.

1923 -
wprowadzenie
rejonizacji szkół

1930 (VI) -
uroczystość
poświęcenia
sztandaru

1929 - powołanie
nowej Opieki
Szkolnej - Głównym
Opiekunem zostaje
Józef Potczyński

1929/30 -
kierownictwo
obejmuje Jan
Sikorski

1930 (X) - dh
phm. Stanisław
Leszewski
zakłada
drużynę
harcerską

1933 (IX) -
powstaje
gromada
zuchowa - dh
Leszewski

1934 - udział
w Świątce Lasu
- sadzenie lasu
w Arturówku

1934 -
założenie
świetlicy dla
młodzieży
starszej

1933 -
założenie
ochronki dla
dzieci

1935 - założenie
świetlicy szkolnej

1936 - powstanie przy
szkole Towarzystwa
"Patronat nad
Młodzieżą Przedmieść
m. Żgierza"

1945 (lato) -
zorganizowanie
półkolonii dla ok. 1000
dzieci.

1945 (II) Publiczna
Szkoła Podstawowa nr
3 wznowia działalność

1939/45 - okres
okupacji; nauczyciele
biorą udział w tajnym
nauczaniu

1959 -
upaństwowienie
szkolnego budynku
(należał do ks.
Pągowskiego)

1966 - kierownik
Jan Sikorski
odchodzi na
emeryturę

Dalsze dzieje
Naszego Przedszkola

1966 (IX) -
przeprowadzka do
nowego budynku
przy ulicy
Szczawińskiej 2

1966/67 -
kierownikiem szkoły
zostaje Jerzy
Kaczmarek

DALSZE LOSY BUDYNKU PRZY ULICY SŁOWACKIEGO 8

Bibliografia

Kronika Powszechnej Szkoły nr 3
Zgierz, dzieje miasta do roku 1980,
TPZ, Łódź -Zgierz 1995
Tygodnik Mariawicki 1910r.
M. Wierzbowski, A. Zamojski
w: ITZ 42/97, 43/97, 44/97
Wspomnienia kierownika Jana Sikorskiego

Zgierz. Plan miasta, PPWK
W-wa 1999 L. Wyczelski: Dąbrowszczacy,
Książka i Wiedza, W-wa 1986

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów:
p. G. Leśniewicza, ks. Orzechoweskiego, p. M. Sieli,
p. Michalaka, p. L. Żak, p. E. Pacewickiej, p. M.
Dancewicza, p. Stańczyk, p. B. Brzezińskiej,
p. T. Brańskiej, p. H.Świątczak,

**Składamy ogromne podziękowania
za pomoc w udostępnieniu
zdjęć, książek oraz materiałów,
które posłużyły nam do
opisania Historii Miejskiego
Przedszkola Nr 13
Panu Prezydentowi
Grzegorzowi Leśniewiczowi;
Pani Dyrektor
Grażynie Różalskiej;
Panu Maciejowi Wierzbowskiemu;
Pani Urszuli Stępniaak;
Andrzejowi Kurowskiemu
oraz całej Radzie Pedagogicznej.**

**PRACA POWSTAŁA PRZY
WSPÓŁPRACY
NAUCZYCIELEK:**

**OLGI FILIPOWICZ
MONIKI MISZCZAK
KLAUDII MANICKIEJ
KATARZYNY KRAJEWSKIEJ
MAGDALENY URBANIAK**

ZGIERZ 20.03.2012

**SERDECZNIE
DZIĘKUJEMY
ZA POŚWIĘCENIE
UWAGI I CZASU**

KONIEC

